

‘Ik verbind goede delen van Athene met de slechte’

... Athene wil naar Nederlands ontwerp en met financiële steun van de EU zijn centrum op de schop nemen.

... ‘Het wordt een totale chaos.’

► ATHENE

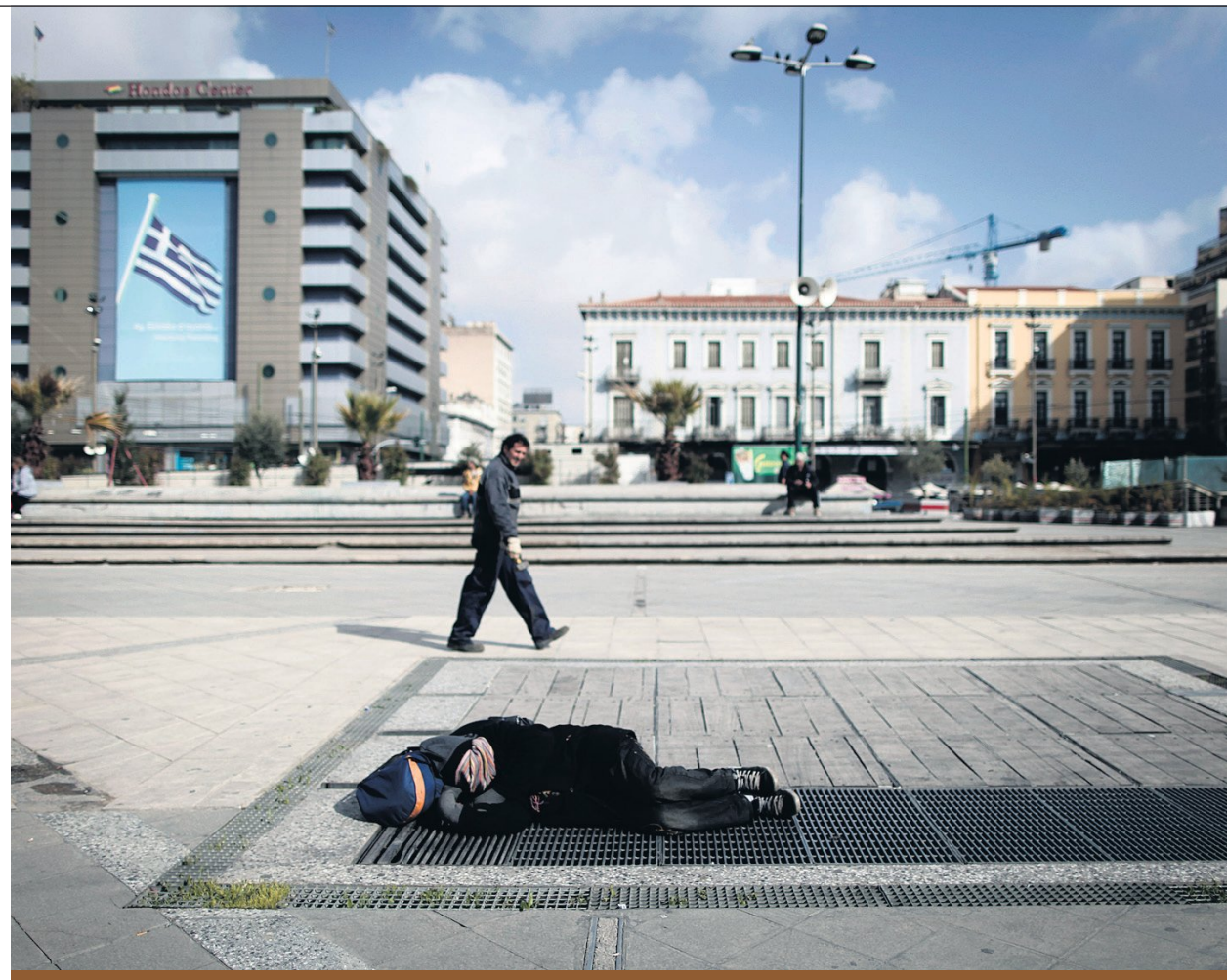
Weinig plekken symboliseren het verval van de Griekse hoofdstad Athene zo sterk als het centrale Omonia-plein. Ook voorafgaand aan de financiële crisis was het al een sjofele plek. De crisis heeft het plein verder doen verloederen. Veel winkels, kantoren en hotels op het Omonia-plein hebben hun deuren gesloten. Muren en rolluiken zijn volgekalkt met graffiti. Junkies, prostituees en criminelen maken er de dienst uit. Zeker na donker is het plein een *no-go area*.

Als het aan de Nederlandse landschapsarchitect Martin Knuijt ligt, gaat dat veranderen. Knuijt won met zijn Utrechtse bureau Okra een prijsvraag om een vernieuwingsplan te maken voor het centrum van Athene. Hij verstuurd recent de laatste details naar

Griekenland. ‘We moesten in een jaar het hele plan maken’, vertelt Knuijt. ‘We hebben onder hoogspanning gewerkt.’

Met zijn team tekende hij een ontwerp waarin de belangrijkste boulevard van Athene – de drukke Panepistimiouboulevard, die het Omonia-plein verbindt met het beroemde Syntagma-plein bij het parlement – wordt omgevormd tot een voetgangerspromenade, met een tramlijn, een fietspad en honderden bomen. Volgens Okra’s plan moet het vele regenwater dat ’s winters valt, worden opgeslagen in ondergrondse reservoirs. In de hete zomers, waarin Athene vaak kampt met waterschaarste, zal het opgevangen regenwater worden gebruikt om de bomen van water te voorzien. Ook zullen waterwerken worden gerealiseerd. ‘Geen gewone fontein, maar een soort natte vloeren met verneveling’, zegt Knuijt.

De Griekse overheid wil het plan voor het einde van 2016 uitgevoerd hebben. Kosten: tachtig miljoen euro. De hoop is dat de omvorming van de zesbaans-

Het Omonia-plein in het hartje van de Griekse hoofdstad Athene biedt voornamelijk een deprimerende aanblik. In de nachtelijke uren is het plein het domein van junkies, prostituees en criminelen.

boulevard tot voetgangerspromenade de verkeersdruk in het hart van Athene zal verminderen. Automobilisten zullen andere routes moeten kiezen, om het centrum heen.

Ook beoogt het plan de verloedering van het Omonia-plein te stoppen en de lokale economie een impuls te geven. ‘Door goede stukken van de stad te verbinden met slechte delen, hoop je dat alles beter gaat werken’, legt Knuijt uit. Niet iedereen is er gerust op. In een kantoor aan de voet van de Akropolis vouwt de Griekse ingenieur Spyros Cavounidis een kaart open. Zijn wijsvinger glijdt over de drukke boulevard die zal worden omgevormd tot voetgangerspromenade. ‘Dit is een cruciale doorgaande weg. Ze zeggen dat de auto’s gaan uitwijken naar ringwegen rond de stad, maar waar hebben ze het over? Wijs mij die ringwegen aan, want ik zou er graag gebruik van maken. Athene heeft geen ringwegen.’

De ingenieur vermoedt dat veel auto’s, als Knuijts plan doorgaat, een weg zullen zoeken door smallere straten rond de beoogde voetgangerspromenade. ‘Het wordt een totale chaos.’ Cavounidis, is een tengere man met een grijs baardje en een metalen bril. Hij heeft met zo’n vijftig andere critici,

onder wie architecten, stadsplanners en economen, bij een Grieks rechtcollege bezwaar aangetekend tegen de plannen. De critici zijn bang dat de effecten van de vernieuwing te positief worden ingeschat. Ze vrezen dat de junkies en criminelen, als de boulevard een voetgangerspromenade wordt, niet zullen verdwijnen, maar juist zullen optrekken naar de goede delen van de stad. ‘Dit is slecht doordacht.’

subsidies

Griekenland wordt sinds het begin van de crisis vier jaar geleden financieel overeind gehouden door 240 miljard aan noodleningen. Daarnaast krijgt het land jaarlijks enkele miljarden euro’s aan subsidie uit structuurfondsen van de Europese Unie, voor onder meer de aanleg van infrastructuur. Vanwege de crisis hoeft Griekenland nog maar 5 procent van de kosten van projecten zelf op te brengen. De resterende 95 procent komt van de EU. Brussel heeft EU-ambtenaren naar Athene gestuurd om de Grieken te helpen bij het binnenhalen van deze subsidies. Volgens criticus Cavounidis is het vernieuwingsplan een voorbeeld van verkeerde besteding van EU-geld. ‘Als je tachtig miljoen euro krijgt van de EU,

moet je goed bekijken wat de effectiefste besteding van dat geld is.’ Volgens Knuijt en de Griekse overheid is het plan goed doordacht. Ook de ideale Onassis Foundation, die in samenwerking met de overheid de prijsvraag organiseerde, staat achter het ontwerp. ‘In Griekenland heb je altijd protest’, zegt Effie Tsiotsiou, directeur van de Onassis Foundation. ‘Grieken zijn vaak heel negatief, ook door eerdere ervaring met grote plannen. Ze wantrouwen de overheid.’

Tsiotsiou loopt door een expositieruimte die de Onassis Foundation heeft ingericht vlakbij het Omonia-plein. Aan de muur hangen *artist's impressions* van het Nederlandse ontwerp. Een pijlenschema legt uit hoe de aan te planten bomen in de hete Griekse zomers de temperatuur ietsje omlaag moeten brengen.

Op een kaart aan de muur wijst Effie Tsiotsiou de contouren van het plan aan. Ze verzekert dat de tienduizenden auto’s die nu dagelijks over de Panepistimiouboulevard razen zonder problemen andere routes zullen vinden. Ze is ervan overtuigd dat de atmosfeer rond het verpauperde Omonia-plein zal verbeteren. ‘Zonder optimisme komen we niet uit de crisis’, zegt ze. <